

PROPAST SVIJETA PO K. FLAMMARIONU.

„Glasoviti astronom Flammarion dokazuje na temelju sigurnih rezultata znanosti, da će naš zemaljski svijet za deset milijuna godina propasti stoga, što će nestati vodenih para u zraku i vode sa zemaljske površine. Tad će Zemlja ohladnjeti, vode će se u zemaljskim dubinama ili kemijski spojiti s rudama, ili će se smrznuti pa će sav organski život na zemlji uginuti. Kad je tako, onda pada ono, što veli Sveto Pismo o sudnjem danu.“

Odgovor. Prenaglo zaključujete! Ponajprije pogledajte, što pišu sami izdavači Flammarionova djelca u hrvatskom prijevodu na unutrašnjoj strani omota istoga spisa: „IV. knjiga. C. Flammarion: Propast svijeta. U živoj viziji budućnosti iznosi slavni francuski astronom geologijske i astronomijske teorije o vjerojatnoj propasti svijeta. Jednu teoriju razvija u tom fantastičkom djelu neovisni hrvatski biskup Mayerstross...“. Dakle i sami izdavači hrvatskoga prijevoda toga Flammarionova djelca kažu, da je to tek jedna vizionarska pripovijest, koja prikazuje kako si astronom i spiritista Flammarion u svojoj fantaziji predočuje i predstavlja eventualnu propast svijeta i posljednjih dana ljudi na zemlji. Tko malo bolje promozga sadržaj čitavoga toga djelca, vidi, da je Flammarion htio popularno prikazati, kako bi bilo moguće, da propane ovaj zemaljski svijet, i ljudi na zemaljskoj kugli. On je u prvome dijelu svoga djelca naveo razne načine, kako bi prema današnjem stanju znanosti mogla propasti Zemlja i ljudstvo na njoj, a u drugom je dijelu prikazao propast čovječanstva u onome događaju, kad bi Zemlja tako ohladnjela u svojoj jezgri, da bi nestalo sa zemaljske površine vode i iz zemaljske atmosfere vodenih para. No osim ovoga mogućega slučaja propasti ljudstva i svega organskoga na zemlji mogući su još mnogi drugi slučajevi propasti zemaljskih ljudi i ostalih zemaljskih organizama. Najvjerojatniji slučaj je onaj, što ga učenjak i vrsni geolog P. Kreichgau er iznosi u djelu „Himmel und Erde“ (II. sveska str. 181.), a u hrvatskom prijevodu glasi to mjesto ovako: „Mi ćemo se ograničiti na taj jedan slučaj mogućih katastrofa, jer ni jedan drugi od onih, što se inače često navode, ne posjeduje isto tako veliku vjerojatnost kao sukob (naše Zemlje) s nekim kometom ili s nekim gustim rojem meteorita. Otkad se na Zemlji počelo s astronomskim opažanjima, nije nam se približilo ni jedno nebesko tijelo tako kao stotine i tisuće kometa; no kako se umanjuje njihov broj, gotovo isto tako umanjuje se i pogibao od tih najeznika. Najdulje bi mogla Zemlja ostati na životu, kad bi konac njenome bivstvovanju bio istom pad u Sunce, što je neuklonivo. Njeno gibanje oko Sunca nailazi u mnogome pogledu neki određeni otpor, koji doduše gotovo neizmjereno polagano, ali zato jednako sigurno umanjuje njenu udaljenost od

Sunca. Neš' o nam je bliže jedan drugi događaj, što ga isto tako sigurno traže fizikalni zakoni, a to je konačno ohlađenje Sunca i prema tome nemogućnost života na Zemlji; ali ni toga se ne trebamo bojati, ako svi znaci ne varaju, bar za narednih sto milijuna godina, dok od kometa nijesmo potpuno sigurni ni za jednu jeditu godinu.“

Budući da najveća i možda najbliža pogibao Zemlji prijeti od kometa ili od kakvoga drugoga ogromnoga tamnoga svemirskoga tijela, na koje bi zemlja mogla nasrljati putujući skupa sa Suncem u svemirske neizmjerne dubine i daljine, to Flammarion i opisuje u prvoj svesci pomenutoga djelca taki sukob; ali oklanja posvemašnju katastrofu, jer mu to ne ide u račun, Njemu se naime ne sviđa taki konac života na Zemlji, jer se odviše slaže s onim, što je G. Krist preorekao o koncu svijeta i o sudnjem danu. Flammarion je spiritista pa kao takav drži, da se duše, umrle na jednom planetu, opet rađaju na drugom kojem planetu i postaju sve savršenije i bolje.

Prema tome lako je razumljivo, zašto Flammarion na usta „Mayerstrossa“ navaljuje na Uskrsnuće mrtvih; pa premda je ponešto upućen u teologiju, ipak ne će da razumije, da se uskrsnuće mrtvih nikako ne protivi ni umu ni znanosti, budući da će uskrslo tijelo prema katoličkom vjerovanju biti sasvim drugojačije (po mnogim nadnaravnim darovima) negoli je sadašnje čovječje smrtno tijelo.

Sve ove rugalice i bockalice, kojima Flammarion u tom svom spisu navaljuje na katoličku Crkvu i njena reprezentanta, sv. Oca papu, tek su nemoćne strjelice, koje razumna i u vjeri dobro poučena katolika ne mogu smesti ni navesti na poricanje katoličkih temeljnih istina.

Svakako je interesantno, kako Flammarion kraj mnogih materialističkih misli, što ih je rasijao prilično po tome svome djelcu, ipak priznaje prekogrnbni život, pa makar i u spiritističkome ruhu. Vidi se odatle, da uman čovjek, baveći se ozbiljno znanostima prirodnim, nikako ne može da bude grub i potpuni materijalista, ma kako inače zapao u zablude. Kad bi se tko našao, da uz katolički komentar i pobijajući sve, što ne stoji, a Flammarion tvrdi u svom spiritističkom zanosu, izda novo izdanje toga Flammarionova djelca, ono bi radi popularnoga prikazivanja tečevina prirodnih znanosti postalo od pamfleta protiv katoličke Crkve i vjere prava popularna apologija kršćanstva i katoličkoga svjetovnoga nazora. Razlog je toj tvrdnji ovaj: ono, što je sigurno i zajamčeno kao istina u prirodnim znanostima, to se nikako ne protivi objavljenim istinama, što ih uči katolička Crkva; a gdje se prirodopisac i teolog razilaze kao stručnjaci a ne kao zanešenjaci, to su tek mnijenja, gdje kadšto ima pravo prirodopisac, a kadšto teolog, no napokon, kad se istina pronade, mora da je prihvati i teolog i prirodopisac, ako ga ne vodi strast i samovolja, nego hladan razum!

Pisac će ovih redaka, ako mu dopusti g. urednik do zgrade potanje razbistriti sve ono, što bi u ovom Flammarianovu djelcu moglo smesti gdjekojega našega katolika.*)

Zagreb.

V. Ivaneš.



VIR ESTO!

Bilo je to prošlog ljeta. Šetao sam sa svojim drugom i prijateljem, mladim profesorom. — Naš je razgovor bilo vrlo raznolik.

Pade riječ i o katoličkom pokretu kod nas.

Na moje veliko čudo opazih, da se moj prijatelj već od godina drži postrance, pa kad ga upitah zašto to, odgovori: „Moj dragi, ti znaš, da vi još nemate ljudi. Istina, katolički je pokret potreban, ali nema ga tko propagirati. Svaka dobra ideja mora imati i dobre i nje dostojne zastupnike i propagatore; a vi dosada nemate nikakve dobre i poznate firme, koja bi imala ugleda i utjecaja u javnosti i koja bi se mogla postaviti na čelo tom pokretu.“

Ja ću mu na to: Dragi moj profesore, čudim se, kako slabo braniš svoju pasivnost ili bolje (oprosti!) svoju duševnu slaboću! Pretpostavimo, da nemamo ljudi, da nemamo „dobre firme“ (kako ti veliš); pa zar si se ti stoga abstinirao od kat. pokreta, za koji i sam kažeš da je potrebit, da se osniva na čvrstim temeljima vjerskih istina? Priznaj, brate, da si duševni slabić, da si pod utjecajem javnoga mnijenja, što nije baš naj-ljepša svjedodžba za potpuna čovjeka. Zar će čovjek svoje uvjerenje mijenjati kako se mijenja javno mišljenje ili moda? Ako se puštamo „modi“ pri kupovanju zimskog ili ljetnog kaputa, zar ćemo se povadati za njom i u pitanjima našeg duševnog života? Vidiš, brate moj, kako si nedosljedan! Kad bi mi u katoličkim redovima imali veći dio inteligence, po tvojim riječima ti bi bio naš aktívni član; a buduć nemamo, ti si sada pasivan, Jesi li dosljedan, potpun čovjek? — Nijesi. Otrisi se, dragi profesore, te duševne slaboće i budi potpun čovjek — esto vir!

Prijatelj me je pozorno slušao; na koncu se nasmiješiv, pozdravi me i ode. Ode — ali zamišljen.

Vraćajući se kući, stadoh u sebi razmišljati, koliko ima ovakovih mladih ljudi u našim katoličkim redovima, koji nemaju toliko moralne snage, da mogu svoja načela javno braniti i zastupati. Što im fali? — Fali im duševna jakost, fali im ono, što čovjeka čovjekom čini — a to je značaj. *Senior.*



*) Gospodin će pisac, vrstan poznavalac prirodnih znanosti, uvelike zažučiti sve čitatelje Života pa mu urednik unaprijed usrdno zahvaljuje.